

DELOVANJE CIVILNE ZAŠČITE OB POPLAVAH V OBČINI ŠKOFJA LOKA

Rudi Zadnik*

UDK 355.58 (497.12 Škofja Loka) : 556.166

V prispevku je prikazan pregled stanja in intervencij v času od 1. 11. do 7. 11. 1990.

Stanje 1. 11. 1990

V Selški dolini je zaradi poplavljenega cestišča v soteski pri Praprotnem in Bukovici zaprta cesta Škofja Loka—Železniki. Voda je odnesla most v Železnikih, odrezala Davčo in Sorico ter prehod na Primorsko. Zemeljski plaz je zasul cesto Lajše—Jamnik. Odtrgana je cesta v Davčo, v vasi ni elektrike in telefona, prav tako je brez elektrike in telefona tudi Sorica. Zdravstveni dom Železniki nujno potrebuje zdravlila za bolnike, ki morajo na dializo. Neko bolnico je treba prepeljati iz Davče v Železnike. V več krajih v dolini so stanovanjske hiše in gospodarski objekti poplavljeni (podjetja Tehnica, Niko, Alpes, Iskra). V več zaselkih so ceste zaprli manjši zemeljski plazovi, delno je zasuta cesta v Podrošt. Zaradi plazov so zaprte ceste Selca, Lajše, Jamnik.

V Poljanski dolini so zaprte ceste Škofja Loka—Žiri—Idrija, Žiri—Rovte, Žiri—Logatec. Zaprta je tudi cesta na Sovodenj. Zemeljski plaz je odrezal naselja Suša, Gorenja vas, Dolenja Brda, Žetina, Malenski Vrh. Voda je poplavlila tovarne Marmor, Poliks in Termo Poljane. Narasla voda je ogrozila tudi del Žirov in Dobračeve. Poplavljeni sta tudi trgovina in obrat Jelovice na Sovodnju. Zelo je ogrožena kmetija na Gabrški Gori 12. Poplave ogrožajo tudi hiše ob Sori v Poljanah. V Škofji Loki sta narasli Selška in Poljanska Sora prestopili bregove v Jegorovem predmestju, ob Sorški in Suški cesti, kjer je občanom voda zalila pritličja. Selška Sora je poplavlila tudi tovarno Šešir, odnesla most pri Vešterskem mlinu ter poplavlila srednješolski center in športno halo Poden. Ker je prišlo do poškodbe glavnega vodovoda, na celotnem območju mesta Škofja Loka ni pitne vode. V več stanovanjskih objektih na Partizanski in Kidričevi cesti vdira podtalnica. Občasno zmanjkuje tudi električne energije.

Zaščita in reševanje

Na podlagi klicev posameznih občanov in iz podjetij začno gasilci prečrpavati vodo iz poplavljenih prostorov. Glede na vse večjo vodno ujmo se pripravijo vse razpoložljive gasilske enote v občini.

Ob 11. uri se zbere občinski operativni štab za civilno zaščito, ki skupaj z gasilci vodi reševalne akcije. OŠCZ da prek centra zvez znak za naravno nesrečo, aktivirajo se vsi štabi za civilno zaščito v prizadetih krajevnih skupnostih ter organizira dežurna služba. Vse informacije potekajo prek centra zvez in operativne-

ga štaba za civilno zaščito na številkah 985 in 93. Gasilci in pripadniki civilne zaščite ter občani začno iz poplavljenih oziroma ogroženih objektov evakuirati materialna in druga sredstva. Delno se nadaljuje prečrpavanje vode iz objektov, v katerih je akcija še učinkovita. Pripravljajo obrežne nasipe. OŠCZ aktivira občinsko specializirani enoto in SGP Tehnik, ki pomaga občanom z mehanizacijo oziroma specialno opremo (čolni). Na pomoč pokliče GRS, ki pomaga pri reševanju hiše na Gabrški Gori 12 ter selitvi družine in živine iz ogrožene hiše v sosednja stanovanjska in gospodarska poslopja. Gasilci in civilna zaščita rešujejo hiše v Železnikih, v katere prodirata voda in pesek. V Davči rešujejo ogrožene zaradi hudournikov in ceste, ki vodi v Davčo.

V večernih urah začne voda upadati, gasilci pa ponovno začnejo črpati vodo iz poplavljenih objektov; kolikor to dopušča razpoložljiva oprema. Akcija traja vse do jutranjih ur. Z gasilsko cisterno odvažajo vodo v Peks. GRS pa odpremi zdravlila za bolnike v Železnike.

Stanje 2. 11. 1990

V Selški dolini je cesta prevozna do Železnikov; Železniki, Podrošt, Sorica in Davča pa so odrezani. Cesta od Potoka do Davče je neprevozna, ker jo je zasul zemeljski plaz. V vasi Davča ni elektrike niti telefona, enako stanje je v Sorici. Zvezo z omenjenima KS vzdržujemo z radijskimi postajami. Manjše zemeljske plazove že odstranjujejo. Na terenu so skupine za popravilo električne napeljave, zaprta je tudi cesta Zg. Luša—postaja žičnice Stari vrh.

V Poljanski dolini so zaprti posamezni odseki cest: Trebija—Stara Oselica ter delno Trebija—Sovodenj, kjer je prevoz možen samo za osebna vozila. Plaz je poškodoval dva električna droga, zato je KS Zminec ter del Loga brez elektrike. Odstranjujejo manjše zemeljske plazove na posameznih cestiščih. V Škofji Loki zaradi okvare glavnega vodovoda še vedno ni pitne vode, zato je po posameznih krajevnih skupnostih organizirana preskrba s pomočjo cisterne za vodo. Večjo ogroženost predstavljajo tudi cisterne s kurilnim oljem v individualnih hišah ter na kopališču Alpetourja. Na vseh zasutih stranskih cestah odstranjujejo plazove.

Ponovno je usposobljen oddajnik na Koprivniku in tako radio Žiri lahko posreduje obvestila vsem občanom v občini Škofja Loka.

Zaščita in reševanje

Nadaljujemo s prečrpavanjem vode iz poplavljenih objektov in čiščenjem. Zaradi pomanjkanja pitne vode gasilci s šestimi cisternami prevažajo vodo v mestne krajevnne skupnosti in podjetjem, ki jo nujno potrebujejo za svojo dejavnost (Peks, Mlekarna, Zdravstveni dom, Hotel Transturist, ABC Loka). Občasno jo odvažajo tudi v KS Sv. Duh, Virmaše in Zminec. Z eno cisterno za pitno vodo pomaga tudi JLA. SGP Tehnik in zasebniki z gradbeno mehanizacijo čistijo ceste in zemeljske plazove, urejajo vodotoke in hudournike. Enake naloge opravljata tudi Cestno podjetje iz Kranja ter Vodno gospodarsko podjetje Kranj.

Poseben problem nastaja zaradi poškodb cistern s kurilnim oljem, zato OŠCZ pokliče na pomoč Petrol in IMS iz Domžal. Zavod za higieno in medicino dela iz Kranja opravlja redne preglede pitne vode, ki jo dovažajo s cisternami. S Komunalnim podjetjem Škofja Loka sodeluje pri aktiviranju rezervnih virov pitne vode. GRS v sodelovanju z ZD Škofja Loka prepelje bolnico iz Davče v Škofjo Loko.

Stanje 3. 11. 1990

Voda se je popolnoma umaknila v svoja korita, zemeljski plazovi še ogrožajo posamezna cestišča, nekatere ceste so še delno poplavljene, pripravljajo gradnjo začasnega mostu v Železnikih; vodovod ponovno deluje, vendar z nizkim pritiskom.

Komunalno podjetje predlaga, naj podjetja omejijo porabo vode. Vso vodo je treba obvezno prekuhati. V Davčo še ni možen prevoz z osebnimi vozili, primanjkuje tudi goriva.

V popoldanskem času dobila elektriko Davča in Sorica. Tako je celotno območje občine oskrbljeno z elektriko. Nevarnost pa še vedno povzročajo cisterne za olje.

Zaščita in reševanje

Gasilci nadaljujejo s prečrpavanjem vode iz posameznih objektov, pomagajo pri čiščenju kanalizacije ter občasno skrbijo za dostavo pitne vode. Nadaljujejo s prečrpavanjem nafte in čiščenjem cistern za kurilno olje. Petrol Ljubljana zagotovi prevoz nafte za Davčo prek Sorice s cisterno; slednjo zaradi snega v višjih legah spremlja gasilsko vozilo. Člani OŠCZ in štabi za CZ v KS opravljajo preglede po-

* Občinski oddelek za ljudsko obrambo Škofja Loka, Poljanska 2, Škofja Loka.

plavljenih stanovanj v sodelovanju z občinskim odborom RK in Centrom za socialno delo. OŠCZ usklajuje potrebe po mehanizaciji ter pomaga pri sanaciji plazov v Selcih. Gradbeno podjetje Tehnik položi v potok Selnica betonske cevi za zavarovanje plazov. Prek Republiškega štaba za civilno zaščito si zagotovimo 60-tonsko dvigalo za postavitve mostu v Železnikih. S podjetjem LTH-LO zagotovimo počitniško prikolico za potrebe poplavlencev. Izvajajo tudi druge akcije v vseh ogroženih krajevnih skupnostih: čiščenje plazov, čiščenje stanovanj in drugih objektov, ki jih je ogrozila vodna ujma.

Vaščani krajevnih skupnosti Poljane pomagajo prizadetim v Gabrški Gori.

Stanje 4. 11. 1990

Stanje v občini se počasi normalizira. Odstranjena je večina cestnih ovir. Cesta v Poljansko dolino je prevozna do Žirov, z osebnimi vozili pa do Sovodnja. Cesta v Selško dolino je prevozna do Železnikov, dostop do Davče je možen z osebnimi vozili prek Sorice.

Začela se je tudi gradnja montažnega mostu v Železnikih; v večernih urah je že prehodni za pešce.

Zaščita in reševanje

Odstranjujejo zemeljske plazove in usade; pri tem pomagajo tudi gasilci, ki nadaljujejo s prečrpavanjem kurilnega olja, ki ga odvažajo v Petrol Medvode.

Gasilci občasno črpajo vodo iz objektov, ki jih še zaliva podtalnica.

Stanje 5. 11. 1990

Sproži se še nekaj manjših usadov in zemeljskih plazov; poskušamo jih sproti odstraniti. Največji problem ostaja še vedno zaprta cesta Železniki—Podrošt oziroma Davča, ker še ni postavljen most v Železnikih. Cesta v Davčo z večjimi vozili še vedno ni prevozna; ogroža jo večji plaz.

Preskrba s pitno vodo je normalizirana.

Zaščita in reševanje

Gasilci na posameznih območjih še vedno črpajo vodo (podtalnica) in pomagajo pri čiščenju kanalizacije in cest. SGP Tehnik, Cestno podjetje in obrtniki z mehanizacijo odstranjujejo manjše plazove in urejajo cestišča. Urejajo tudi hudournike in druge propuste.

Odstranjujejo drevje, ki ga je vodna ujma nanosila ob mostove. Ob 17. uri je v Železnikih odprt most za promet vozil, težkih do 3 tone. Občinski štab za CZ prekinde dežurstvo.

Stanje od 6. do 7. 11. 1990

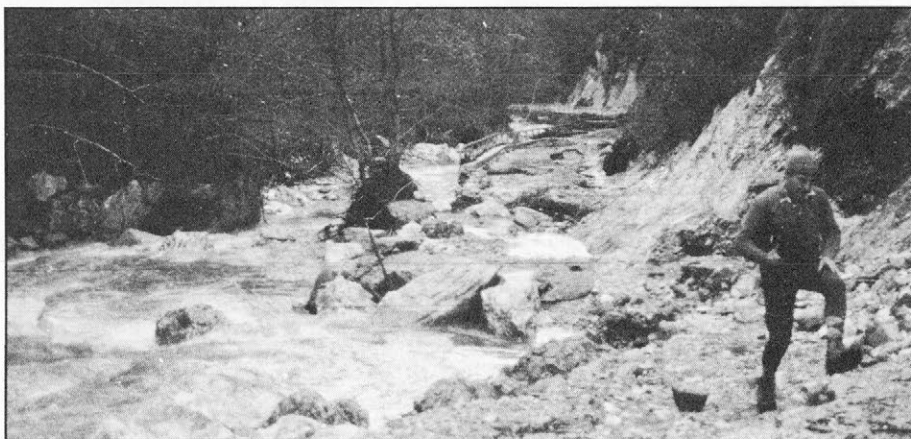
Načelnik občinskega štaba za CZ opravi ogled ceste v Davčo in skupaj s komisijo izvršnega sveta pregleda usade na cesti Zgaga—Davča. Opravijo tudi ogled usade na Gabrški Gori ter ponudijo ustrezno pomoč po dogovoru z izvršnim svetom.

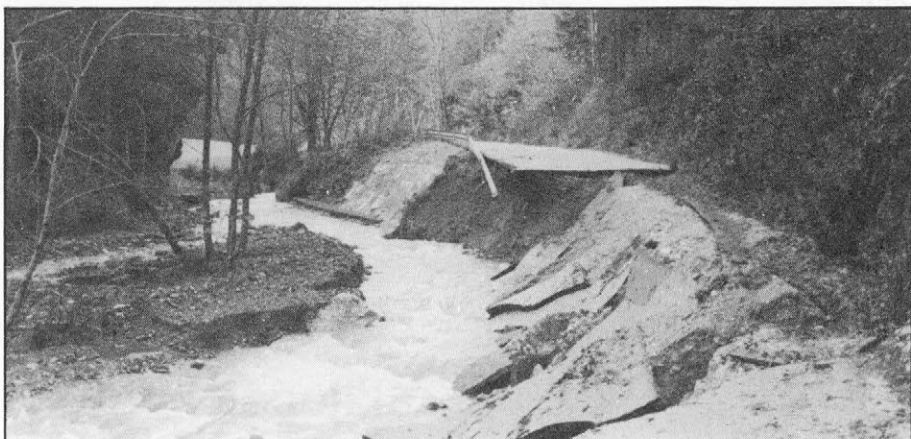
Slika 1. Poplavljen območje ob Selški Sori — naselje Vincarje, most Sipica.

Slika 2. Voda odnesla most v Železnikih, zaprta cesta Železniki—Primorska, odrezane KS Davča, KS Sorica in del KS Železniki.

Slika 3. Poškodovana cesta v Davčo.

Slika 4. Poškodovana cesta Zg. Luša—žičnica Stari vrh.

Slika 5. Hudournik Pesek in voda zalila nedograjeno stanovanjsko hišo v Železnikih.

Slika 6. Poplavljeni šolski center »Boris Zihel« in delavnice Srednje kovinarske in avtomehanske šole Podlubnik — Šk. Loka.

Udeleženci v zaščiti in reševanju

V zaščiti in reševanju so sodelovali občinski štab za civilno zaščito, štabi in enote za CZ v prizadetih krajevnih skupnostih, gasilske enote iz 29 gasilskih društev, specializirane enote civilne zaščite, GP Tehnik Škofja Loka, Komunalno podjetje Škofja Loka, Petrol Ljubljana, GRS Škofja Loka, IMS Domžale, Cestno podjetje Kranj, VGP Kranj, Občinski odbor RK ter Center za socialno delo. Pomagali so tudi obrtniki s svojo mehanizacijo in opremo ter RUŽV.

Veliko dela so opravili občani sami v okviru sosedске pomoči.

V akcijah je sodelovalo prek 800 gasilcev in pripadnikov civilne zaščite (gasilcev 735), ki so opravili prek 12 000 delovnih ur (gasilci prek 10 000).

Posledice poplav

- 1. Poplavljene hiše in gospodarska poslopja:
 - število hiš, ki jih je možno sanirati 277
 - število trajno poškodovanih hiš 15
- 2. Poplavljen podjetja, obrtne delavnice, ustanove in drugi objekti 24
- 3. Poplavljene površine vseh zemljišč (ha) 353
- 4. Poškodovani in uničeni mostovi:
 - število poškodovanih mostov 20
 - število uničenih mostov 23

- 5. Poškodovane komunikacije:
 - dolžina (km) poškodovanih cest 110
- 6. Druga problematika:
 - poškodovane številne elektrodistribucijske naprave;
 - poškodovanih 6 medkrajevnih TT-omrežij in 14 krajevnih TT-omrežij;
 - skupno 90 zemeljskih plazov na območju občine;
 - preskrba s pitno vodo je bila v občini v prvi fazi organizirana s cisternami, od 3. 11. 1990 dalje je komunalna prevezala vodovod na druga črpališča;
 - kanalizacija je bila večkrat zamašena.
- 7. Število izseljenih oseb:
 - trajno 6
 - začasno 15
- 8. V akcijah reševanja so gasilci porabili: 1872 l nafte, 1130 l super bencina in 462 l navadnega bencina oziroma mešanice. Pri reševanju je bilo poškodovane veliko gasilske opreme ter eno vozilo. Škodo ocenjujemo na okrog 277.663,00 din.
- 9. Stroški za posege — strojne ure, prevoze, material (delo občanov v tem ni zajeto) v 19 KS so do 12. 11. 1990 znašali 1.671.365,00 din.

Zaključek

Vodne ujme ni možno v celoti preprečiti, lahko pa preprečimo oziroma omilimo

njene posledice s praviimi preventivnimi ukrepi pred poplavamami in plazovi. Vse posege v okolje je treba izvajati z večjo strokovnostjo in odgovornostjo.

Tako je v skladu s hidrometeorološkimi in strokovnimi ocenami treba nadaljevati z regulacijo rek, potokov in hudournikov. OŠCZ Izvršnemu svetu predlaga, da se pripravi projekt zaščite (nasipi) za posamezna poplavna območja, kot so Podlubnik, Demšarjeva in Sorška cesta, Poljane in druga, in predvidi še druge ukrepe za zmanjšanje posledic poplav.

Občinski štab za civilno zaščito meni, da so bile naloge zaščite in reševanja v večini zadovoljivo opravljene, za kar se je treba zahvaliti vsem sodelujočim pri zaščiti in reševanju. O stanju in dejavnostih, ki so se izvajale v občini, je OŠCZ sproti obveščal Republiški štab za CZ prek občinskega centra zvez. Pri zaščiti in reševanju se je pokazalo, da so v takih razmerah nujno potrebni tudi geologi.

Glede na vode, ki so zelo hitro naraščale in prešle v ujmo se ocenjuje da službe za opazovanje in obveščanje v KS niso opravile svoje naloge.

Prehrana za sodelujoče gasilce je bila urejena; posebna zahvala za to gre OGZ. Prav tako je OGZ skrbela, da so bile v začetku vse gasilske enote oskrbljene z gorivom.

Ob vodni ujmi so se posebej izkazali: Dom Žabnica — 5 t cementa, Čistilnica Šinkovec — pranje vseh gasilskih delovnih oblek v občini, EGP Škofja Loka — 10.000,00 din za kritje stroškov OŠCZ.

Rudi Zadnik
Flooding and the Civil Defense Response in the Škofja Loka District

Following heavy rains during the first days of November, the Škofja Loka district suffered great devastation due to flooding. 277 houses, 24 buildings belonging to various industrial and trade establishments, and numerous public buildings were damaged, 58 bridges were damaged, and 15 destroyed. Furthermore, 359 hectares of land were inundated and 100 km of streets and other public highways as well as 20 communication networks were incapacitated.

The report describes the devastating events and the corresponding response of district civil defense headquarters (OŠCZ) in Škofja Loka.

It also presents some suggestions regarding protective measures against flooding and other kinds of high water damage to be taken in future.